מִן הַכְּתָלִים, נַעֲשָׂה כְּלוּ רְשׁוּת הַיָּחִיד: **טז** (סד) * [ו]גַּג (סה) הַבּוֹלֵט עַל מְחִיצוֹת הַבַּיִת בְּעָנְיָן שֶׁאֵין מְחִיצוֹת הַבַּיִת נִכָּרוֹת לָעוֹמֵד עַל הַגַּג, הֲרֵי כַּרְמְלִית, (סו) וַאֲפִלּוּ הוּא גָּבוֹהַּ וְרָחָב הַרְבֵּה. * וְאִם (סז) חַלּוֹן פָּתוּחַ לוֹ מִן הַבַּיִת, הֲרֵי כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. (סח) [ז]וְכֵן זִיזִין הַבּוֹלְטִים מִן הַכֹּתֶל וְיֵשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, הֲרֵי כַּרְמְלִית [ח]אֲלָא אִם כֵּן חַלּוֹן הַבַּיִת (סט) פָּתוּחַ לָהֶם: **יז** (ע) * [ט]חוֹרֵי כַּרְמְלִית אֵינָם כְּכַרְמְלִית, [י]אֲלָא הֵם נִדּוֹנִים (עא) לְפִי גָּבְהָם וְרָחְבָּם: **יח** (עב) [כ]גָּדֵר כַּרְמְלִית, (עג) שֶׁלֹּא יְהֵא פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְאֵינָהּ תּוֹפֶסֶת אֲלָא עַד עֲשָׂרָה, (עד) וּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה הֲרֵי מָקוֹם פָּטוּר. [ל]וְיָמִים וּנְחָלִים (עה) מַמָּיָא מָשְׁחִינַן, הִלְכָךְ הַנּוֹטֵל מֵהֶם מֵעַל פְּנֵי הַמַּיִם עַד עֲשָׂרָה בָּאֲוִיר, (עו) הֲרֵי כַּרְמְלִית. (עז) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה בָּאֲוִיר, הֲרֵי מָקוֹם פָּטוּר. הַגָּהּ: בּוֹר (עח) הָעוֹמֵד

ו עַרוּבִין צ״ב (ע״א).
ז הָרא״ש שָׁם (פ״ט סי׳ ב).
ח טוּר. ט עַרוּבִין פ״ז (ע״א). י טוּר וְהָרַב הַמַּגִּיד. כ שַׁבָּת ד׳ (ע״א). ל שָׁם ק׳ (ע״ב) וּכְרַב חִסְדָּא וְרַבָּה, הָרִי״ף (שבת לו:) וְרָא״ש (שבת פי״א סי׳ ב) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק י״ד (ה״ח).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סַגִּי. וְהַטַּעַם דְּגַבֵּי שַׁבָּת עִקַּר הַקְּפֵדָא שֶׁיִּהֶא הֶרְשׁוּת שֶׁבְּתוֹכָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת עַל יְדֵי הַמְּחִיצוֹת הַמַּקִּיפִים אוֹתָהּ, וְכֵיוָן שֶׁהַכְּתָלִים מִבַּחוּץ גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים וּבְתוֹךְ הַגַּמָּא נַמִּי יֵשׁ גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים עַד הַקַּרְקַע, מִקְרֵי הַגַּמָּא רְשׁוּת הַיָּחִיד גְּמוּרָה, וְשָׁאר צְדָדֵי הַחֲקָק שֶׁסְּבִיב הַגַּמָּא מִקְרֵי חוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, דִּכְרְשׁוּת הַיָּחִיד דָּמוּ כִּדְלִעֵיל בְּסָעִיף ד׳ [רא״ש]. וּמִדְּבָרָיו מִשְׁמַע דְּאִם לֹא הָיוּ הַכְּתָלִים גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים מִבַּחוּץ, אָז (סו) לֹא הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד אֶלָּא אִם כֵּן הַגַּמָּא סְמוּכָה תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים לַכֹּתֶל דְּאָמְרִינַן לְבוּד, וַהֲרֵי הִיא כְּגַבֵּהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים [מָגֵן אַבְרָהָם] (ס״ק יג)]. [א]וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב) (סז) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה: **טז** (סד) **גַּג וְכוּ׳.** כְּעֵין גַּג שָׁלְנוּ: (סה) **הַבּוֹלֵט וְכוּ׳.** הַטַּעַם, דְּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה הַגַּג רְשׁוּת הַיָּחִיד הַיְנוּ מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן גּוּד אַסֵּיק מְחִיצוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת לְמַעְלָה וְנִמְצָא הַבַּיִת מָקֹף לְמַעְלָה מֵאַרְבָּעָה צְדָדִין, וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ אֶלָּא הֵיכָא שֶׁהַמְּחִיצוֹת נִכָּרוֹת לָעוֹמֵד עַל הַגַּג מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהַגַּג מְכַסֶּה עַל הַמְּחִיצוֹת לֹא שַׁיָּךְ גּוּד אַסֵּיק, וּמִמֵּילָא כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ מְחִיצוֹת אֵינוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד וְאָסוּר לְטַלְטֵל עָלָיו כִּי אִם בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת כִּשְׁאָר כַּרְמְלִית. (סו) **וַאֲפִלּוּ הוּא גָּבוֹהַּ וְכוּ׳.** וְהָא דְּאִיתָא לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ח דְּאֵין כַּרְמְלִית תּוֹפֵס רַק עַד עֲשָׂרָה וּלְמַעְלָה מִזֶּה הֲוֵי מְקוֹם פָּטוּר, הַיְנוּ דְּוָקָא הֵיכָא שֶׁהַכַּרְמְלִית מַתְחֶלֶת מִמְּקוֹם הַנָּמוּךְ מִן הַקַּרְקַע, אָז אָמְרִינַן שֶׁאֵינוֹ תּוֹפֵס אֲוִירָהּ רַק עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֲבָל כְּאן דְּשָׁם כַּרְמְלִית עֲלֵיהּ מַחֲמַת שֶׁאֵין לָהּ מְחִיצוֹת כְּשֶׁאָר רְשׁוּת הַיָּחִיד, חָל עֲלֵיהּ שָׁם כַּרְמְלִית אַף שֶׁגָּבוֹהַּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה מִן הָאָרֶץ. [מֵיהוּ, זֶה פְּשִׁיטָא דְּעַל הַגַּג גּוּפָא אֵינוֹ תּוֹפֵס שָׁם כַּרְמְלִית עַל אֲוִירוֹ רַק עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים כְּדִין בִּקְעָה]. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁמְּפַקְפֵּק עַל פְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן הַגְּרִ״א בְּבֵאוּרוֹ הֵבִיא (סמ) מִכַּמָּה רִאשׁוֹנִים דִּפְלִיגִי עַל דִּין זֶה וְסָבְרִי [ב]דִּכְכָל גַּוְנֵי אֵין שַׁיָּךְ שָׁם כַּרְמְלִית לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, וְכֵן לְעִנְיַן זִיזִין הַמְבֹאָר לְקַמָּיה, גַּם כֵּן דַּעְתָּם דִּכְכָל גַּוְנֵי אֵין עֲלֵיהֶם שָׁם כַּרְמְלִית כֵּיוָן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, וְהִסְכִּים לְדִינָא עִמָּהֶם: (סז) **חַלּוֹן פָּתוּחַ לוֹ.** לַגַּג, דְּאָפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל הַגַּג דֶּרֶךְ שָׁם, לָכֵן נֶחְשָׁב כָּל הַגַּג כְּחוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד: (סח) **וְכֵן זִיזִין וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁהֵם גְּבוֹהִים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, כֵּיוָן שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם מְחִיצוֹת סְבִיבָם דִּין כַּרְמְלִית עֲלֵיהֶם וְאָסוּר לְהַנִּיחַ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וְכֵן מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד עֲלֵיהֶם: (סט) **פְּתוּחַ לָהֶם.** דְּאָז נֶחְשָׁבִים הַזִּיזִים כְּחוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד: **יז** (ע) **חוֹרֵי כַּרְמְלִית.** הַיְנוּ חוֹרִים שֶׁכְּלַפֵּי כַּרְמְלִית, (פט) כְּגוֹן בַּיִת הַסָּמוּךְ לְבִקְעָה וְיֵשׁ בְּכָתְלָהּ חוֹרִין הַפְּתוּחִים לַבִּקְעָה. (ע) וּמֵירֵי שֶׁאֵינָם עוֹבְרִים מֵעֵבֶר לָעֵבֶר, דְּאִי לָאו הָכִי הָוֵי חוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ט׳, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: (עא) **לְפִי גָּבְהָן וְרָחְבָּן.** הַיְנוּ (פמ) דְּאִם רְחָבִים אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְגָבְהָן מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים וְעַד עֲשָׂרָה הֲרֵי כַּרְמְלִית, וְאִם לֹא, הֲרֵי מְקוֹם פָּטוּר, וַאֲפִלּוּ הֵן גְּבוֹהִין מִן הָאָרֶץ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה. וְכָל זֶה כְּשֶׁגָּבְהָן שְׁלֹשָׁה, אֲבָל בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה אַף שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה יֵשׁ לָהֶם דִּין כַּרְמְלִית: (עג) **שֶׁלֹּא יְהֵא וְכוּ׳ וְאֵינָהּ תּוֹפֶסֶת וְכוּ׳.** דַּאֲקִילוּ בָּהּ (פנ) מִקְּלֵי רְשׁוּת הָרַבִּים וּמִקְּלֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, מִקְּלֵי רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאֵינָהּ תּוֹפֶסֶת אֶלָּא עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י״ב. [וְלֹא הָוֵי כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד דְּעוֹלָה עַד לָרָקִיעַ כְּדִלְעֵיל בְּסָעִיף ה׳]. וּמִקְּלֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, דְּלֹא יְהֵא פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ב׳, דְּאִם הָעֲמוּד מַחֲזִיק פָּחוֹת מִזֶּה הָוֵי מְקוֹם פָּטוּר וּכְדִלְקַמָּיהּ בְּסָעִיף י״ט: (עד) **וּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאִם הָעֲמוּד הָיָה רָחָב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה בַּגֹּבַהּ, שֶׁיֵּשׁ עָלָיו דִּין כַּרְמְלִית, וְקָלַט (עג) מִן הָאֲוִיר שֶׁעָלָיו לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, מַהוּ לְהוֹצִיא לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, דַּהֲרֵי קָלַט מִמָּקוֹם פָּטוּר. וְכֵן אִם נָעַץ קָנֶה בְּרֹאשׁ הָעֲמוּד וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשָׂה גֹּבַהּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, (עד) הֲרֵי נַמִּי מִקּוֹם פָּטוּר, וּמַהוּ לִקַּח מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וּמֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וּלְהַנִּיחַ עָלָיו: (עה) **מַמָּיָא מָשְׁחִינַן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין מוֹדְדִין הָעֲשָׂרָה טְפָחִים מִקַּרְקַעִית הַיָּם, אֶלָּא מִשְּׁפַת הַמַּיִם וּלְמַעְלָה: (עו) **הֲרֵי כַּרְמְלִית.** וְאָסוּר לְטַלְטֵל שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת, וְכֵן לְהוֹצִיאָן מִשָּׁם לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וְלִרְשׁוּת הָרַבִּים: (עז) **לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאִם רוֹצֶה לְטַלְטֵל הַמַּיִם שָׁנָטַל מֵעַל פְּנֵי הַמַּיִם וּלְהוֹלִיכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בָּאֲוִיר לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, מָתָר, דַּהֲרֵי הוּא מוּלִיךְ בְּמָקוֹם פָּטוּר: (עח) **הָעוֹמֵד בְּכַרְמְלִית.** דְּאִלּוּ הָיָה עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הָיָה נֶחְשָׁב מָקוֹם

בֵּאוּר הַלָּכָה

אֲבָל בָּאֱמֶת מִסְתַּפְקָנָא אוּלַי מִן הַתּוֹרָה רְשׁוּת הַיָּחִיד הוּא, אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ דִּלְהֲוֵי כַּרְמְלִית לְחַמְרָא שְׁלֹא יְטַלְטְלוּ בּוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ רָחָב הַרְבֵּה, וּכְמוֹ שְׁמְּסִים הַגְּמָרָא, [וּקְצָת אִסְמְכְתָּא לָזֶה מִדְּלָא קָאָמַר הַגְּמָרָא בְּקִצּוּר 'תּוֹכוֹ כַּרְמְלִית וְעַל גַּבּוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד']. **וּמַה דְּכָתַב הַמְחַבֵּר 'תּוֹכוֹ כַּרְמְלִית', הַיְנוּ דְּאָסוּר לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ אַרְבַּת הַגַּג לְמַעְלָה עַל הַגַּג אוֹ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁהֲיָה סָמוּךְ לוֹ:**

טז * גַּג הַבּוֹלֵט וְכוּ׳. הַנָּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שע״ד סָעִיף קָטָן ה׳ **הֵבִיא דַּעַת הַתּוֹסְפוֹת דְּדַוְקָא בְּשֶׁבּוֹלֵט הַגַּג לְחוּץ כְּשִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים** דְּאָז יֵשׁ עַל אוֹתוֹ הַשֶּׁטַח שָׁם כַּרְמְלִית, וּמִמֵּילָא אָסוּר בְּטִלְטוּל כָּל הַגַּג מִשּׁוּם דְּנִפְרָץ בְּמִלּוֹאוֹ לִמְקוֹם הָאִסּוּר, **אֲבָל בִּפְחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים מָתָר עַל הַבְּלִיטָה וְכָל שֶׁכֵּן בְּכָל הַגַּג,** [וְהֵבִיא שָׁם שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרא״ש, וּבֶאֱמֶת בְּרא״ש לֹא מְשֻׁמָּע כֵּן, וּכְבָר הִשִּׂיגוֹ בָּזֶה הַבַּיִת מֵאִיר וְכֵן בִּנְתִיב חַיִּים], **אֲבָל מִסְתִּימַת הַפּוֹסְקִים מְשֻׁמָּע דְּאֲפִלּוּ בּוֹלֵט הַגַּג מְשֻׁהוּ לְחוּץ לְכַתְּלֵי אָסוּר כָּל הַגַּג בְּטִלְטוּל,** מְשׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁלְּמַעְלָה עַל הַגַּג אֵין הַמְּחִיצוֹת נִכָּרוֹת אֵינוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד [פְּרִי מְגַדִּים]. **אָכֵן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק סו) **הֵבִאתִי דַּעַת הַגְּרִ״א וְאַלְיָה רַבָּה דְּמִתִּירִין בְּכָל גַּוְנֵי,** [ב]**אִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים בְּאֵין הַבְּלִיטָה רִחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּוַדַּאי יֵשׁ לְסָמְכוֹ לְהַקֵּל בְּטִלְטוּל:**

*** וְאִם חַלּוֹן פָּתוּחַ וְכוּ׳.** בְּרא״ש (פ״ט סי׳ יב) אִיתָא **כְּשֶׁהַחַלּוֹן מַחֲזִיק אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה,** וְכֵן כָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסִימָן שע״ד (סעיף ד):

יז * חוֹרֵי כַּרְמְלִית אֵינָם כְּכַרְמְלִית. וַאֲפִלּוּ לְמַה שֶּׁפָּסַק בְּהַגָּ״ה בְּסָעִיף י״ח דְּאֵין מָקוֹם פָּטוּר בְּכַרְמְלִית מִשּׁוּם דְּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ, יֵשׁ לְחַלֵּק, דְּשָׁם הַמָּקוֹם פָּטוּר הוּא בְּאֶמְצַע הַכַּרְמְלִית וְהַכַּרְמְלִית מַקִּיפוֹ בְּכָל צַד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא. וְכֵן כָּתַב הַגְּרִ״ז (קו״א סק״ג), עַיֵּן שָׁם:

[ו]לְפִי זֶה עַל כָּרְחֵךְ שְׁחִזּר בּוֹ מֵהַהוּא דְּהָכָא]: **יז** (פמ) וְאַף שֶׁרש״י בְּעַרוּבִין פ״ז ע״ב (ד״ה בסמוכה) פֵּרֵשׁ הַסָּמוּךְ לְקַרְפַּף, הַיְנוּ הַךְ: (ע) רַשְׁבָּ״א (עבוה״ק ג א מא), וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף בְּרֵישׁ הַסִּימָן: (פמ) כֵּן מַשְׁמַע בַּפּוֹסְקִים: **יח** (עב) גְּמָרָא (שבת ז.): (עג) רַשׁ״י (שבת ז. ד״ה דעד): (עד) וְלֹא הָוֵי כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד דְּקָנֶה לָן דְּאִם נָעַץ קָנֶה עַל גַּבֵּי עִמּוּד שֶׁגָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה יֵשׁ עָלָיהּ דִּין רְשׁוּת הַיָּחִיד עַד לְרָקִיעַ כִּדְלִעֵיל בְּסָעִיף קָטָן

חֲזִי לְדִירָה עַל יְדֵי הַמְּחִיצָה, כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מְחִיצוֹת דְּמִיָּא: (סו) **הַיְנוּ אֲפִלּוּ עַל גַּגּוֹ לֹא הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד:** (סז) **וְדַוְקָא, דְּלְהַרַ״ן מִצְּטָרֵף גֹּבַהּ הַכְּתָלִים שֶׁמִּבַּחוּץ עִם הַחֲלִיקָה שֶׁבְּתוֹךְ הַגַּמָּא לְשִׁעוּר עֲשָׂרָה בְּכָל גַּוְנֵי:** **טז** (סמ) מִפְּסַקְנָא הַתּוֹסְפוֹת (עירובין פט. ד״ה במחיצות) וְהָרַמְבַּ״ם (עיין מגיד משנה פט״ו ה״ד) וְהָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק ג ה קפג). וְעַיֵּן בְּסִימָן שנ״ג (ס״ג ד״ה ואם היה) שֶׁהֵבִיא שָׁם רְאָיָה מִסִּימָן שנ״א שֶׁגַּם דַּעַת הַמְחַבֵּר כֵּן הוּא,

[א]**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** **א]** וּבשו״ע הרב (סכ״ב) פסק כמ״א. **ב]** וּבשו״ע הרב (סכ״ג) פסק כשו״ע. **ג]** וכן פסק בשו״ע הרב (סכ״ג): גג הבולט על מחיצות הבית וכו׳ אין אומרים בהם גוד אסיק ולכן על גבי הגג אינו רה״י וכו׳ ויש מי שאומר שגג הבולט אינו ככרמלית אא״כ בולט ד׳ טפחים לתוך רה״ר או כרמלית וכו׳ ויש לסמוך על דבריו להקל בדברי סופרים [ולא הביא צד זה דאין נחשב כרמלית כיון שגבוה י׳ מן הארץ אלא שמודדין י׳ מקרקע הכרמלית].

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מ שם ד׳ (ע״א). נ רמב״ם בפ״ק ד״ד (ה״ז). ס שם.

בְּכַרְמְלִית (עט) אֲפִלּוּ עָמֹק מֵאָה אַמָּה הֲוֵי כַּרְמְלִית, (פ) אֶלָּא אִם כֵּן הוּא רָחָב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, דְּאֵין מְקוֹם פְּטוֹר בְּכַרְמְלִית, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסָמוּךְ: **יט** [מ]מְקוֹם פְּטוֹר הוּא מָקוֹם (פא) שֶׁאֵין בּוֹ (יז) אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה (פב) וְגָבוֹהַּ מִשְּׁלֹשָׁה וּלְמַעְלָה עַד לָרָקִיעַ, [נ]אוֹ חָרִישׂ שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה (פג) וְעָמֹק יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה. [ס]וְכֵן הַמְּחִיצוֹת הַגְּבוֹהוֹת מִשְּׁלֹשָׁה וּלְמַעְלָה (טו) (פד) וְאֵין בֵּינֵיהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. הַגָּהּ: (פה) וְכָל זֶה דַּוְקָא בְּעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל בְּכַרְמְלִית, אָמְרִינַן מָצָא מִין אֶת מִינוֹ וְנֶעוֹר (פו) וְדִינוֹ כְּכַרְמְלִית

*(ר״ן פרק (כיצד משתתפין) [קמא דשבת (כ: ד״ה כי)] והגהות (מרדכי) [מיימוני] פרק ט״ו משבת (אות ד)) (טור ובית יוסף בשם רמב״ם (פי״ד ה״ו)). *וְיֵשׁ חוֹלְקִים וְאוֹמְרִים דְּאֵין חִלּוּק בֵּין רְשׁוּת הָרַבִּים לְכַרְמְלִית (רש״י (שבת ו. ד״ה דעד) והמגיד פרק י״ד (ה״ו) בשם רשב״א (ק.)), אֲבָל אִם עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד (פז) לְכֻלֵּי עָלְמָא דִּינוֹ כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד (בית יוסף):

שמו דיני עירובין מן התורה. ובו ג׳ סעיפים:

א שבת ו׳ (ע״א) וצ״ו (ע״א). ב ברייתא שם ו׳ (ע״א) וחי׳ (ע״ב). ג ברייתא שם ה׳ (ע״ב) וכתנא קמא. הרא״ש (שבת פ״א ס״ו) והרמב״ן (שבת ב. ד״ה תנו) והרמב״ם בפרק י״ד (הט״ו) ורבנו יונה. ד ברייתא שם ו׳ (ע״א) וחי׳ (ע״ב).

א [א]מִן הַתּוֹרָה אֵין חַיָּב אֶלָּא בְּמוֹצִיא וּמַכְנִיס וְזוֹרֵק (א) וּמוֹשִׁיט מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, (ב) וַחֲכָמִים אָסְרוּ מִכַּרְמְלִית לִרְשׁוּת הַיָּחִיד אוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ מֵהֶם לְכַרְמְלִית. [ב]אֲבָל מָקוֹם פָּטוּר, (ג) מֻתָּר לְהוֹצִיא וּלְהַכְנִיס מִמֶּנּוּ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד וְלִרְשׁוּת הָרַבִּים וּמֵהֶם לְתוֹכוֹ. (ד) [ג]אֲבָל הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וּמוֹצִיא אוֹ מַכְנִיס אוֹ מוֹשִׁיט וְזוֹרֵק לִרְשׁוּת הָרַבִּים דָּרָךְ מָקוֹם פָּטוּר, אוֹ אִיפְּכָא, (ה) חַיָּב. (ו) [ד]וְכֵן לֹא יַעֲמֹד אָדָם עַל מָקוֹם פָּטוּר (ז) וְיִקַּח חֻפָּץ

בְּאֵר הַיטֵב

יט (יז) **אַרְבָּעָה.** רחב, אֲפִלּוּ הוּא אָרוֹךְ אֶלֶף אַמָּה. בֵּית יוֹסֵף: (טו) **וְאֵין בֵּינֵיהֶם.** מִשְׁמַע דְּאֵין עִבּוּי הַמְּחִיצוֹת מִצְטָרֵף לְאַרְבָּעָה. בַּ״ח. וְעַיֵּן סְעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

יט * ר״ן בְּפֶרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי. כָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר:

* וְיֵשׁ חוֹלְקִים וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁכָּתַבְנוּ דְּהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דַּהֲלָכָה כְּדַבְרֵי הָרִאשׁוֹנָה. וְנִרְאֶה דְּהוּא מִטַּעַם דְּהָרַמ״א בְּסָעִיף י״ח כְּתַב בְּהַג״ה סָתָם כֵּן, וְעַיֵּן בְּסִימָן שנ״ה בַּהַג״ה מִשְׁמַע דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ לְהָרַמ״א דָּבָר זֶה, וּלְבַד זֶה מָצָאתִי עוֹד רִאשׁוֹנִים דְּקָיְמִי בְּשִׁיטַת רַשׁ״י וְהָרַשְׁבָּ״א, וְהוּא בְּמַאירִי פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת [בְּדַף ז׳ (ע״א)] וּבְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נ״ב ח״ד) בְּהָדְיָא דְּאֵף בְּכַרְמְלִית יֵשׁ מָקוֹם פָּטוּר, וְעַל כֵּן [ב]בְּמָקוֹם הַדָּחַק אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פָּטוּר כְּשֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י״ט: (עט) **אֲפִלּוּ עָמֹק מֵאָה אַמָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְגַם רָחָב פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהוּא (פא) בְּטֵל לְגַבֵּי הַכַּרְמְלִית שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ וּכְדִלְקַמֵּיהּ בַּהַג״ה בְּדַעָה הָרִאשׁוֹנָה. וְהָא דְּקָיְמָא לָן דְּגָדֵר כַּרְמְלִית שֶׁלֹּא יְהֵא פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, עַל כָּרְחָךְ אֵירֵי לְדַעַת הַגְּ״ה זוֹ הִיא דְּהָעוֹמֵד עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאִלּוּ הָיָה עוֹמֵד בְּכַרְמְלִית, אֲפִלּוּ הוּא פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה גַּם כֵּן

שָׁם כַּרְמְלִית עָלֶיהָ, דְּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ וּבָטֵל לְגַבֵּיהּ: (פ) **אֶלָּא אִם כֵּן הוּא רָחָב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה.** דְּאָז הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד: **יט** (פא) **שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה.** טְפָחִים רָחָב, (עו) אֲפִלּוּ הוּא אָרוֹךְ אֶלֶף אַמָּה, דְּמֵרֹב אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים בָּעִינַן: (פב) **וְגָבוֹהַּ מִשְּׁלֹשָׁה וּמַעְלָה.** דְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה בָּטֵל לְגַבֵּי קַרְקַע וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י׳: (פג) **וְעָמֹק יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה.** טָעוּת סוֹפֵר, צָרִיךְ לוֹמַר וְעָמֹק (עו) שְׁלֹשָׁה וְיוֹתֵר: (פד) **וְאֵין בֵּינֵיהֶם אַרְבָּעָה וְכוּ׳.** [א]מִלְּשׁוֹן זֶה מֻשְׁמָע דְּאֵין עִבּוּי הַמְּחִיצוֹת מִצְטָרֵף לְאַרְבָּעָה, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ג׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (פה) **וְכָל זֶה וְכוּ׳.** פָּרוּשׁ, כָּל הַצִּיּוּרִים הַמְבֹאָרִים בְּסָעִיף זֶה דְּבֵאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הֲוֵי מָקוֹם פָּטוּר, דַּוְקָא בְּעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל בְּעוֹמֵד בְּכַרְמְלִית אַף עַל גַּב דְּלֹא הֲוֵי אַרְבָּעָה הֲוֵי כְּכַרְמְלִית, דְּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ הַיְנוּ הַמָּקוֹם פָּטוּר מָצָא אֶת הַכַּרְמְלִית שֶׁהִיא מִינוֹ, שֶׁהוּא גַּם כֵּן מָקוֹם פָּטוּר מִן הַתּוֹרָה, וְנֶעוֹר וְנִתְחַזֵּק עַל יְדֵי מִינוֹ לְהַצְטָרֵף עִמּוֹ וְלִהְיוֹת כָּמוֹהוּ: (פו) **וְדִינוֹ כְּכַרְמְלִית.** וּבְעָמוּד אוֹ בְּמְחִיצוֹת הַנַּ״ל (עמ) לֹא הֲוֵי כְּכַרְמְלִית אֶלָּא עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֲבָל בְּחָרִיץ, אֲפִלּוּ עָמֹק מֵאָה אַמָּה וְכַנַּ״ל בְּהַג״ה בְּסָעִיף י״ח: (פז) **לְכֻלֵּי עָלְמָא דִּינוֹ כְּמוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד.** שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁהוּא בְּתוֹךְ רְשׁוּת הַיָּחִיד, הוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד בֵּין גְּבוֹהַּ בֵּין נָמוּךְ בֵּין רָחָב בֵּין קָצָר [בֵּית יוֹסֵף]. (פט) וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִין לְהוֹרוֹת כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה וישׁ):

א (א) **וּמוֹשִׁיט.** הַיְנוּ שֶׁגּוּפוֹ עוֹמֵד בִּרְשׁוּת אֶחָד וּמוֹשִׁיט בְּיָדוֹ הַחֻפָּץ לִרְשׁוּת אַחֵר. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שמ״ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח׳ לְעִנְיַן מוֹשִׁיט מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים: (ב) **וַחֲכָמִים אָסְרוּ וְכוּ׳.** דְּהוּא (פ) דַּמְיָא קָצָת לִרְשׁוּת הָרַבִּים, שֶׁאֵין מְחִיצוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים דְּלָאו לְהִלּוכָא דְּרַבִּים עֲבִידָא, וְלָכֵן גָּזְרוּ עָלָיו חֲכָמִים שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא וּלְהַכְנִיס מִמֶּנּוּ בֵּין לִרְשׁוּת הָרַבִּים וּבֵין לִרְשׁוּת הַיָּחִיד כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְהַתִּיר אַף מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים: (ג) **מֻתָּר לְהוֹצִיא וּלְהַכְנִיס.** וְהוּא הַדִּין לְהוֹשִׁיט וְלִזְרוֹק: (ד) **אֲבָל הָעוֹמֵד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ג) שֶׁהָיָה עוֹמֵד, וְהָלַךְ וְהוֹצִיא אוֹ הִכְנִיס, אוֹ שֶׁנִּשְׂאַר עוֹמֵד אֶלָּא שֶׁהוֹשִׁיט אוֹ זָרַק: (ה) **חַיָּב.** דִּכְיָנִן שֶׁעָשָׂה עֲקִירָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וַהֲנָחָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ אִיפְּכָא, לֹא אִכְפַּת לָן מַה שֶּׁהֶעֱבִיר בֵּינְתַיִם דֶּרֶךְ מָקוֹם פָּטוּר. וְדַוְקָא שֶׁלֹּא עָמַד בְּמָקוֹם פָּטוּר, אֲבָל עָמַד מְעַט שָׁם וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְהוֹצִיא לִרְשׁוּת הָאַחֵר, פָּטוּר, כֵּיוָן שֶׁעָשָׂה הֲנָחָה בְּמָקוֹם פָּטוּר. (ג) וּמִכָּל מָקוֹם אִסּוּרָא דְּרַבָּנָן אִיכָּא אַף בָּזֶה, דְּגָזְרִינַן דִּילְמָא אָתֵי לְאַקּוּלֵי וּלְאַפּוּקֵי לְהָדְיָא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. (ד) [ג]וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לְהוֹצִיא מִטַּעַם זֶה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִמְקוֹם פָּטוּר דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים אַף אִם יִזָּהֵר שֶׁלֹּא לַעֲמֹד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: (ו) **וְכֵן לֹא יַעֲמֹד וְכוּ׳.** הַאי יְכֵן׳ לְאו דַּוְקָא, (ה) דְּחִיּוּבָא לֵיכָּא בָּזֶה [דְּכֵיוָן שֶׁהוּא בְּצַעֲמוֹ עוֹמֵד וְנַיֵּחַ בְּמָקוֹם פָּטוּר, מִיָּד שֶׁהִגִּיעַ הַחֻפָּץ נָגְדּוֹ (ו) [ד]נַעֲשָׂה כְּמוֹ שֶׁהִנִּיחַ שָׁם מְעַט], וְנָקֵט יְכֵן׳ מִשּׁוּם אִסּוּרָא, מִשּׁוּם דְּעַל כָּל פָּנִים נַעֲשָׂה עַל יָדוֹ הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְאַתֵּי לְאַקּוּלֵי לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים לְהָדְיָא: (ז) **וְיִקַּח חֻפָּץ מִיָּד וְכוּ׳.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

י״ב, דְּהָכָא אֲקִילוּ בֵּהּ רַבָּנַן: (פט) **וְכָל זֶה לְעִנְיַן עֲמֻקוּת, אֲבָל לְעִנְיַן גֹּבַהּ, כְּגוֹן עָמוּד שֶׁהוּא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחַב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה שֶׁעוֹמֵד בְּכַרְמְלִית, אֲפִלּוּ לְדַעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁלְּקַמַּיְיהּ בַּהַג״ה גַּם כֵּן אֵינָהּ תּוֹסֶפֶת אֶלָּא עַד עֲשָׂרָה, דְּלֹא שַׁיָּךְ שָׁם לוֹמַר מָצָא מִין אֶת מִינוֹ וּלְבַטּוּלֵי לְגַבֵּיהּ, דְּגַם הַכַּרְמְלִית גּוּפָא אֵינוֹ תּוֹפֵס אֲוִירוֹ אֶלָּא עַד עֲשָׂרָה. וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק מו): **יט** (עו) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טו) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים: (עז) **דִּשְׁלֹשָׁה בְּוַדַּאי גַּם כֵּן אֵינוֹ בָּטֵל לְגַמְרֵי,** וְגַם בְּרְמַכַּ״ם לֹא נִזְכַּר תֵּבֵת יְתֵר׳: (פט) **וְהַטַּעַם כְּתַבְתִּי מִקֹּדֶם בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן** (ס״ק עה): **(פט)** אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כז) וְהַגְּרַ״ז (סעיף כז) וְשַׁלְחָן עָרוּךְ שִׁטִּים (סי׳ ד ס״א):

(ס״ק כח): **(ע)** רַשַׁ״י (שבת ו.): **(ג)** טַ״ז (סק״ב): **(ג)** גְּמָרָא (שם ח:) בְּמֵימְרָא דְּרַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: **(ד)** בֵּית יוֹסֵף וְטַ״ז (שם) וּמֵאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א), דְּלֹא כְּבַ״ח: **(ס)** גְּמָרָא (שם): **(ו)** כֵּן הוּא לְפָרוּשׁ רַשַׁ״י (שבת ח:) **וְהָרַמְבַּ״ם** (שבת פי״ד הט״ו) בְּמַה דְּמַשְׁיק שָׁם הָתָם לֹא נָח הָכָא נָח, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר מַעֲשֶׂה רוֹקֵחַ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּמַהֲרַשַׁ״א שָׁם בְּדַף ח׳ עַמּוּד ב׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל לֵימָא תָּהֲוֵי, דְּמִפְּרָשׁ שָׁם כֵּן אַף לְפָרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל. **אֲבָן בְּרְמַכַּ״ם פֶּרֶק י״ב מִשְׁנַת הֲלָכָה י״ד בְּהַשְׁגוֹת הָרַאֲבַ״ד שָׁם, לְפִי מַה שֶּׁהִעְתִּיק פֵּרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, מִשְׁמַע דְּדַוְקָא בְּשִׁנָּה שָׁם מְעַט, אֲבָל בְּשֶׁלֹּא נָח כְּלָל, חַיָּב:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ראה בליקוטי דברי הרב לסק״ג. **ב]** ובשו״ע הרב (סכ״ה) הביא ב׳ הדעות, וסיים שהעיקר כדעה הראשונה שבהג״ה, ובסעיף כ״ז כתב בסתמא דאין מקום פטור בכרמלית עיי״ש. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ד) פסק דאף בכרמלית אסור בכה״ג. **ד]** ובשו״ע הרב כתב דאף בכה״ג אם לא נחה ידו כלל במקום פטור, חייב, ורק אם נחה שם מעט פטור (וכנדעת הראב״ד שהובא בשעה״צ).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah